

Öbacka BRUS

December 2016

LÄR KÄNNA
"REDAKTIONS-EMELIE"

ANDREAS TIPSAR

OM SPEL

-BILDER

rapport från
**ENGELSK
FOTBOLL**

Malins sommar
i bilder

*Australiens
unika djurliv*

EUCALYPTUS DEGLUPTA = REGNBÅGSTRÄDET

INNEHÅLL

- 3 Regnbågsträdet
- 4-5 Australiens unika djurliv
- 6 Spel
- 7 Ullevidrömmar
- 8-10 Tjänstehundar del 2
- 11 Visste du att?
- 12-13 Humor
- 14-15 Malins sommarminnen
- 16-17 Särskrivning
- 18-19 Blandat om siffror
- 20-21 Språksvårigheter & flyttinformation
- 22 Roliga jullekar
- 23-25 Stjärntecken
- 26-27 Profilen
- 28 Kartor med nya arbetsplatser

REDAKTIONEN

Emelie Pitkäkangas

Stina Palm

Hör av er om ni har något ni skulle vilja ha med i tidningen eller idéer om vad vi kan skriva om. Telefonnummer finns på baksidan.

//Redaktionen

Dessa personer har också bidragit med material i detta nummer:

Camilla Andersson, Andreas Visén,
Jonas Nordberg, Malin Stenberg, Hanna Löfgren.

FRANZÉN
gruppen

Eucalyptus deglupta (regnbågsträdet)

TEXT: Camilla Andersson

KÄLLA: Youtube, Wikipedia

Eucalyptus deglupta är ett högt träd, allmänt känt som regnbågseukalyptus, Mindanaogummi, eller regnbågsgummi. Det finns i ett område som sträcker sig över New Britain, New Guinea, Seram, Sulawesi och Mindanao och är den enda eukalyptusart med ett naturligt utbredningsområde som sträcker sig in på norra halvklotet. Det trivs i tropiska skogar som får en hel del regn.

Beskrivning

Den unika flerfärgade barken är det mest utmärkande för trädet. Fläckar av yttre barken faller årligen vid olika tidpunkter och en klargrön inre bark visas. Denna mörknar sedan och mognar till att ge blå, lila, orange och

sedan rödbruna toner. Den tidigare säsongens bark skalas av i remsor för att avslöja en färgglad ny bark under. Skalningen resulterar i vertikala streck av rött, orange, grönt, blått och grått. Färgerna på barken är inte lika intensiva utanför trädets naturliga utbredningsområde.

Trädet kan bli 2 meter brett och över 60 meter högt.

Användningsområden

Idag odlas detta träd i stor utsträckning runt om i världen i trädplanteringar, främst för massaved som används vid tillverkning av vitt papper. Det är den dominerande arten som används för massavedplantager i Filippinerna.

Odling

Regnbågsträdet odlas som prydnads-träd, för plantering i tropiska och subtropiska trädgårdar och parker. Det är inte resistent mot frost. De pråliga flerfärgade ränder som täcker stammen är ett distinkt landskapsdesignelement.

I USA växer regnbågseukalyptus i frostfria klimat som finns i Hawaii och södra delarna av Kalifornien, Texas och Florida. I kontinentala USA växer trädet endast till höjder på 100-125 fot (1 fot=ca 3 decimeter). Även om detta är bara ungefär hälften av höjden det kan nå i sitt naturliga utbredningsområde, är det fortfarande ett jättestort träd.

Ett urval av de unika djurarter

Emu. Upp till två meter hög. Vikt upp till 45 kilo.

Wombat/Vombat. Upp till 120 centimeter lång.
Vikt upp till 40 kilo. FOTO: JJ Harrison

TEXT: Stina Palm

Wallaby/Vallaby. Upp till 90 centimeter hög. Vikt upp till 25 kilo.

Dingo. Upp till 58 centimeter hög och 32 kilo.

som finns i och kring Australien

Echidna/Myrpiggsvin. Upp till 77 centimeter lång.
Vikt upp till 16 kilo.

KÄLLOR: Wikipedia, Wikimini

Koala. Upp till 85 centimeter hög. Vikt
upp till 12 kilo.

Kangaroo/Känguru. Upp till 180 centimeter. Vikt
upp till 90 kilo.

Ett spel värt att testa, som inte kostar!

TEXT: Andreas Visén

Med bra många timmars spelande kan jag rekommendera spelet Path of Exile. Jag rekommenderar att du skaffar programmet Steam för att ladda ner Path of Exile. På <http://store.steampowered.com> kan du gratis ladda ner Steam, genom Steam laddar du sedan hem PoE (Path of Exile).

Inget av detta kostar några pengar!

Om du gillar spelet och känner att du vill få ut mer av spelet genom att sälja items du hittar i spelet så kan det vara värt att köpa utrymme för detta men det är absolut inget krav!

Du kan alltid köpa items genom hemsidan <http://poe.trade/> även fast du inte ännu köpt något till spelet så är denna hemsida gratis att använda för att köpa bättre utrustning till din karaktär.

Som många andra spel handlar PoE om att vinna över det onda, genom att du lvlar upp får du ett skill point du lägger ut i ditt skillträd som gör dej starkare för varje lvl du lvlar upp. Det tillsammans med att du hittar eller köper item på <http://poe.trade/> för ingame pengar alltså inga riktiga pengar. Ingame pengar kan du växla till nån annan slags valuta på <http://currency.poe.trade/>

Spelet är bra komplicerat innan man förstår sig på allt, det är väl det enda negativa jag kan komma på. På grund av det så tycker jag du borde ge spelet både 1-2-3 chanser innan du eventuellt lägger ner. Spelet är från 18år eller från 16 med målsmans tillstånd.

Spelets hemsida
<https://www.pathofexile.com/>

Öbackabrus

ULLEVIDRÖMMAR

TEXT: Jonas Nordberg

Söndag 7 Augusti var det en uppvisningsmatch i fotboll mellan Manchester City och Arsenal på Nya Ullevi.

Prologen var ungefär som inför en rockkonsert med mycket folk och stök, innan vi kunde sätta oss på stolarna längst upp på läktaren. Modern neonreklam lyste på oss längs fotbollssidorna. Kortsidornas ståplatser var fyllda med rödtröjade Arsenalsupporters, på motsatta sidan fanns blåtröjade Manchester City-supporters.

Lite oväntat så var publiken på Nya Ullevi mest klädd i rödvita Arsenal-tröjor, så Göteborgsstödet var inriktat på Arsenal, vilket senare fick genslag i matchresultatet.

Matchen slutade med 3-2 till Arsenal. Manchester City kontrollerade spel-fältet första 20 minuterna och det resulterade i 0-1 till Manchester City, mål av Argentinararen Sergio Aguero, vilket blev målställningen i första halvlek. Man trodde då att Manchester City skulle kunna pressa Arsenal, men alltfler målchanser producerades av Arsenal.

I andra halvlek fick dock Arsenal utdelning och tre mål producerades av forwards som Alex Iwobi (Nigeria), Chuba Akpom och Theo Walcott. Målvakten i Manchester City, Joe Hart, fick släppa in de målen. Manchester City utjämnade vid slutet med mål av Aleix Garcia.

Uppvisningsmatch som det var, så bytte coacherna ut nästan samtliga spelare i andra halvlek i båda lagen. Manchester Citys huvudtränare Pep Guardiola fick således se sig besegrad av Arsenals, mindre populära tränare Arsène Wenger.

Inslaget av utländska importerade spelare var stort i båda lagen. Enligt programbladet är målgöraren Sergio Aguero far till en Benjamin, vars morfar heter Diego Maradona.

Tidigare under juli hade Manchester United spelat mot turkiska Galatasaray i en liknande uppvisningsmatch på Nya Ullevi. Då gjorde Zlatan Ibrahimovic ett av målen, som Manchester United vann med 4-1. Även på Friends Arena i Stockholm hade vinnarna av Premier League, Leicester, spelat en match mot Barcelona som man förlorade. Det är spännande med "supermatcher", som efterföljd av spelet i Champions League, som är en av fotbollscuperna i Europa.

TJÄNSTEHUNDAR DEL 2

Polishund - från test till pension

Du kanske har hört talas om beteckningen K9 inom amerikansk polis? K9 = Canine = Hund = Hundpatrull. Sverige har drygt 400 polishundar. 70% är schäfrar, ca 20% är malinois och ca 10% är ofta labradorer. Hundpatruller brukar vara stationerade i ett distrikt, men åka på uppdrag i hela länet.

Malinois. Ungefär som en schäfer i storlek.

Utbildning

För att bli polishund måste hunden vara godkänd i lämplighetstest. Det visar dess fysiska och psykiska förmågor.

För att få börja hundförarutbildning måste man ha jobbat i två år. Hundförare och hundar får en två månaders grundutbildning där poliserna får lära sig vad det innebär att vara hundförare.

Innan hunden köps in, från ca 1 1/2 års ålder, provtjänstgör den i cirka en månad med sin tilltänkta förare och följs av testledare.

När man ser att hunden kommer fungera för polistjänst tränas den, mycket, och hund med förare gör prov i det den ska utföra. Få hundar som påbörjar tester för att bli polishund går hela vägen.

För patrullhundarna är det tjänstbarhetsprov med spårning, avancerad lydnad, räddningssök och skyddsarbete. När man är godkänd är det bara att börja jobba.

Karriär

Hundarna brukar tjänstgöra ungefär mellan 2-10 års ålder om de håller sig friska och skadefria. Det går 7 hundår på ett människoår, så polishundar jobbar högre upp i ålder än sina människokollegor.

20-25% av hundförarnas arbetstid under hela karriären går åt till att träna sin fyrbenta kollega, även på fritiden. De är då familjehundar och fungerar ofta jättebra som det också.

Återväxt

När hunden pensioneras, eller inte kan arbeta längre, börjar föraren om med en ny hund. En erfaren polis kan träna en hund medan den jobbar med en annan, för att det alltid ska finnas nya hundar på gång. Nya polishundar lärs upp hela tiden.

Nattarbete

Flera nattpass i sträck gör även hunden trött. De, precis som vi, sover sämre och oftast färre timmar på dagen än på natten.

Vad gör en polishund?

Patrullhund

Den vanligaste uppgiften. Hundarnas luktsinne är ungefär tusen gånger bättre än människans och mycket användbart.

Saksök: Sök efter saker med färsk människodoft på, något som någon har tagit i. När hunden hittar något påvisar den det till sin förare, den markerar.

Personsök: Sök efter gömda personer där föraren säger åt den att leta. När hunden hittar någon markerar den. Oftast är det inbrottsjuvar.

Öbackabrus

Räddningssök: Hunden ska söka upp personen och skälla (markera) tills föraren, som ofta inte är lika snabb som en hund som känt doften av något den vill fram till, hinner fram.

Spår: Leta t. ex. en buse som lämnat en bil och sprungit till skogs. Hundföraren följer efter hunden i sele och lina och spårar ikapp gärningsmannen. Eller en nödställd person som det finns fotspår efter. Spår på asfalt försvinner efter en timme, så det är lite bråttom att inleda spårning.

Skillnaden mellan sök och spår - om hunden har nosen i luften eller i marken. Ofta används båda.

Skydd: Skydda sin förare, som ofta jobbar ensam, samt kunna ta fast en flyende gärningsman.

Kommenderingar: Flera hundekipage tillsammans kan mota bort ordningsstörande folkmassor, t. ex. supportrar eller demonstranter.

Hunden har även en avskräckande funktion. Ingen buse vill bli hittad eller biten av en hund.

Vissa polisdistrikt har även **fjällräddningshundar**.

Specialsökhundar

Deras enda, men ofta svåra uppgift att söka efter doften från ett visst ämne och markera.

Narkotikasökhund: De letar efter narkotikadoft där föraren säger åt den att leta.

Brandhärdshund: Söker brandfarliga vätskor på brandplatser. Där hunden markerat kan kriminaltekniker säkra spår i askan.

Kriminalstökhund: Söker blod, lik och sperma och kan ofta hjälpa till efter grövre våldsbrott och våldtäkter.

Den kan även söka efter befarat döda människor både på land och på/under vattenytan. Vid sök i vatten sitter hunden i fören på en båt. Nära platsen där kroppen ligger under ytan börjar hunden morra och precis intill skälla, då släpper man i en boj. Efter en stund kommer man tillbaka. Om den markerar igen släpper man en till boj och dykare tar över.

Bombhund: Det är ett mycket farligt jobb och de är tränade att markera passivt, alltså att inte röra föremålet.

Vissa narkotikahundar och bombhundar söker även vapen.

Kombihund

De flesta patrullhundar utbildas även att söka efter narkotika eller andra föremål/preparat. De kallas då kombihundar. De tillhör de mest utbildade polishundarna i världen. Men de känner t. ex. igen färre slags narkotika än specialsökhundar.

TEXT: Stina Palm

KÄLLOR: Facebook, www.vimeddjur.se, Wikipedia, www.zoonen.com, Youtube, 112 på liv och död

Väktarhund

Det finns ungefär 2000 väktarhundar i Sverige och de flesta jobbar i utryckningsfordonen som åker på inbrottslarm. Det finns väktarhundar på de flesta större bevakningsföretagen i Sverige. Men även vissa distriktväktare som ronderar på utsatta platser kan ha hund. Hundens främsta uppgift är att vara personskydd till sin förare.

Hunden kan även genom sitt enastående luktsinne och sin hörsel förvarna sin förare om det är någon, eller något på gång på bevakningsobjektet som man bör vara uppmärksam på.

Sedan 1974 ska hundförarna ha utbildning samt att hundarna lämplighetstestas (L-test). Innan kunde vilken väktare som helst ta med sig vilken hund som helst till jobbet.

För att få bli hundförare bör man först ha jobbat några år som vanlig ronderande väktare, det är ofta ett krav från arbetsgivarna.

Att hitta lämpliga hundar

Ofta letar man efter hundar som är cirka 1/2 år och har godkända L-test. De vanligaste raserna i Sverige är schäfer och malinois. Men det finns även några andra raser, även blandraser. Det finns endast krav på hundens mentala egenskaper.

Ibland kan de mer rutinerade förarna börja träna mycket yngre hundar. De har en hund under utbildning samtidigt som de jobbar med en annan, på så sätt tryggas framtidens behov.

Utbildning

Hundförarutbildning görs oftast hos polisen, som är tillsynsmyndighet på uppdrag av Länsstyrelsen. Utbildningen brukar vara en vecka och behandlar lagar och förordningar för väktare och hundar. Den innehåller både teori och många praktiska övningar med hund.

Om hunden är L-testad brukar man även kunna göra ett prov i slutet av utbildningen där den testas i skydd och lydnad. När man klarat provet och fått intyg från Länsstyrelsen kan man börja jobba.

Provet gör man sedan årligen under hela karriären för att behålla sitt förordnande från Länsstyrelsen.

Träning

Ekipagen har ofta schemalagd träning, ungefär 2-4 gånger i månaden. Men de flesta tränar betydligt mer. De gemensamma träningarna behandlar ljud- och vindmarkeringar, lydnad, skydd och spår.

VISSTE DU ATT...?

> Att fingrar blir skrynkliga i vatten är ett arv sedan långt tillbaka i tiden. Fingrarna blir skrynkliga när blodkärlen drar ihop sig, för att det ska vara lättare att kunna greppa saker under vatten, till exempel en hal fisk som kan bli en god middag.

> Ont i huvudet av att äta glass fort får du för att du har ett nervcentrum i munnen, som reagerar starkt på att bli kallt snabbt. När du äter glass blir nerverna överstimulerade och skickar signaler till hjärnan om snabb temperaturförändring. Hjärnan tror då att det blir jättekallt vilket gör att blodkärlen drar ihop sig. Detta resulterar i huvudvärk i pannan och tinningarna.

> Det är faktiskt inte själva mygg"bettet" (det är ju egentligen ett stick) som gör att det börjar klia, utan hudens reaktion på myggans saliv. En allergisk reaktion i vårt immunförsvar skapar histaminer, vilket i sin tur får huden att klia.

> Varför man får håll när man springer är oklart. Men många forskare tror att smärtan är ett resultat av en inre maktkamp i kroppen, där de arbetande musklerna slåss om syretillförseln. Ät inte för sent innan löpturen och spring lugnt i början.

> Magen kurrar när man är hungrig för att musklerna omkring tarmarna

och magsäcken drar sig samman. Dessa muskelrörelser intensifieras när magen är tom eller full. Men när magen är tom finns inget som dämpar ljudet.

> Nysningar (och även hostningar) när man får solen i ögonen är en ren reflex. Nervsignalerna från ögonen passerar näsans nervsignaler vid en kopplingspunkt i hjärnan och "spiller över" en del till näsans nervbanor. Detta fenomen kallas fotisk ljusreflex.

> Hicka beror på att din största andningsmuskel, diafragman ofrivilligt drar ihop sig. Det skapar en snabb och kraftig inandning. Ljudet kommer av att stämbanden i struphuvudet stängs. Saker som kan orsaka hicka är kryddig mat, alkohol och att äta för fort (att vara stressad när du äter tacos under förfesten är alltså en dålig idé).

TEXT: Stina Palm

KÄLLA: nyheter24.se

Öbackabrus

<http://roliga-skamt.se>

SAMMANSTÄLLT AV: Stina Palm

Lilla Per står vid änden av rulltrappen och tittar på det rullande räcket.

En vänlig man: "Är det något fel min lilla vän?"

Lilla Per: "Nej då, jag väntar bara på att mitt tuggummi kommer tillbaka."

Lilla Per: "Det var så halt att varje gång jag tog ett steg fram åkte jag två steg tillbaka."

Läraren: "Hur kom du då överhuvudtaget hit då?"

Lilla Per: "Jag vände mig om och gick baklänges istället!"

– Ursäkta, men min kopp har spruckit??

– Den kommer inte gå sönder. Det betyder bara att kaffet är starkt!!

– Hur länge har du varit anställd här som kypare?

– Det här är faktiskt min första dag.

– Okej, men då var det inte du som tog emot min beställning..

– Ursäkta, dricker du?

– Nej, det gör jag inte.

– Det var ju bra. Jag hade ändå inte tänkt mig ge dricks...

Öbackabrus

Gåtor (svaren står upp och ner i rutan)

1. Några månader har 30 dagar, andra har 31 dagar. Hur många har 28 dagar?

2. En läkare ger dig tre piller klockan 12 och säger åt dig att ta ett i halvtimmen. När tar du det sista pillret?

3. Sörens far har 3 söner, en heter Rup, en heter Rap, vad heter den sista?

4. Kan du nämna 3 dagar i sträck utan att säga måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag, lördag eller söndag?

5. Två pappor och två söner var på jakt och tillsammans sköt de tre änder. De delade lika och alla fick vars en and. Hur kunde det ske?

6. Om du deltar i ett lopp och springer förbi han som ligger på andra plats. Vilken plats ligger du på?

7. En bonde har 10 får. Alla utom nio dör. Hur många får har bonden kvar?

8. En person har ett fyrkantigt hus. Alla sidorna är vända mot syd. En björn går förbi huset. Vilken färg har björnen?

9. "Du är min son. Men jag är inte din far." Vem sa det?

10. Hur många olika slags djur fanns det på Moses Ark?

1. Alla

3. Sören

4. Igår, idag, imorgon

5. Det var son, pappa och farfar

6. Andra. Den personen hamnar 3:a

7. 9 st. Endast 1 dog ju.

8. Vit. Du befinner dig på Sydpolen.

9. Mamma

10. Inga, det var Noas ark

MALINS SOMMARMINNEN 2016

Denna vackra vy fotade jag på Sälstens sandstrand en kväll i juli.

Den goda studenttårtan som vi njöt av i Göteborg i juni.

Utsiktstornet Oscarsborg i Söderhamn en härlig dag i juli.

Jag och min mamma gick förbi en vacker park i Söderhamn.

Öbackabrus

Det är viktigt att skriva ihop samman satta ord

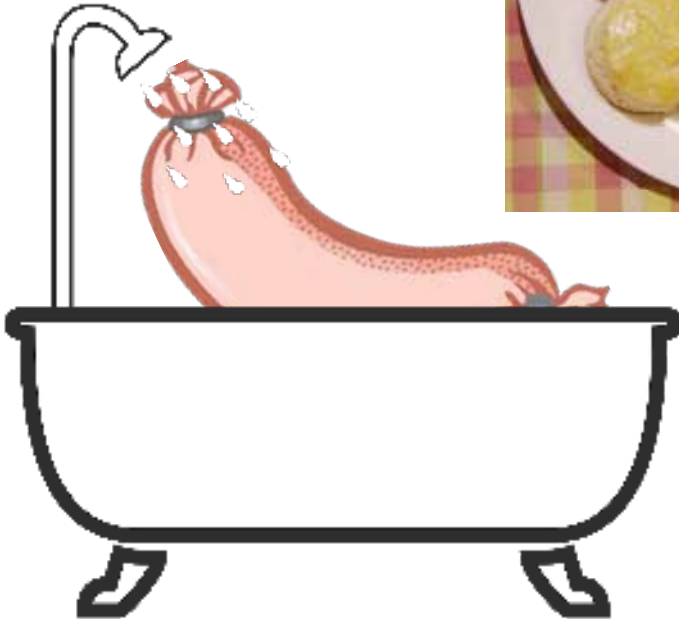
TEXT: Stina Palm

Inför julen ska jag söka extra knäck.	Det får du nog koka om du ska ha.
Släng gungan är min favorit på Liseberg.	Varför ska jag då slänga den?
Vill du ha rak kräm i tub eller flaska?	Hur säljs den krokiga krämen?
Jag satt och väntade på bussen vid hållplatsen.	Bad du medpassageraren att passa din plats?
Vi fick sju olika sorters små kakor.	Jag föredrar stora.
Stek spaden, tack.	Spaden, inte maten?
På in bjudningskortet stod det: Kom ut klädd.	På vilket kort? Och jag brukar klä på mig innan jag går ut.
Björn bär växer på björn bärs buskar.	Helgardering - björn både på svenska och tyska.
Peters glas ögon är mörk blå.	Har glaset ögon?
Gul nackad papegoja till salu.	Jag vill gärna köpa en levande papegoja.
Konstigt, de söker kassa medarbetare till banken igen.	De bra kanske är slut?
De söker ny bar personal.	Vore det inte bättre med påklädd personal?
Det är gott med ren korb och mjuk glass.	Inte smutsig korb och hård glass då?
Äldre dam eller herrcykel köpes billigt.	Ska jag välja mellan cykeln och damen?
Glad packad räk macka för 35 kr.	Det är ju bra att den onyktra räkan är glad.
Rör experten tyckte om butter kaka.	Expertens tyckte om beröring och sur kaka.

Öbackabrus

Butter kaka

Ren korv

Gul nackad papegoja

Stek spade

Öbackabrus

1961 upp och ner blir 1961, förra gången det här hände var 1881. Nästa gång blir 6009.

13 är allmänt ett oturstal i västerlandet. Till exempel så finns det ibland inte någon 13:e bänkrad i ett flygplan.

Den som lägger 7 olika sorters blommor under huvudkudden natten till midsommardagen drömmer om sin kommande livskamrat.

Världens underverk långt tillbaka i tiden var 7 stycken (endast 1 finns kvar). Idag finns 7 nya.

TEXT: Stina Palm
KÄLLOR: op.se och Wikipedia

Dyskalkyli - svår diagnosticerad sifferproblematik

TEXT: Stina Palm KÄLLA: dyskalkyli.se

Dyskalkyli är svårigheter med siffror, antal och mängd. Detta kan göra mattlektionerna i skolan jobbiga, men även vardagen. Läs tidtabeller, komma ihåg telefonnummer eller räkna ut vad man ska betala i affärer.

Ungefär 25 procent av alla elever i Sverige tycker att de har svårt med matte. Fem procent av dessa har mycket svårt. Man tror att 1,8-6 procent har dyskalkyli.

Orsaker

Dyskalkyli är till stor del ärftligt men kan i vissa fall bero på andra saker. t. ex. för tidig födsel. Även andra diagnoser som Asperger och ADHD. Därför är det viktigt att få en ordentlig utredning.

Kännetecknen och symptom

Räknesvårigheter redan innan skolålder, svårt att lära sig multiplikationstabeller, kastar om siffror – 346 kan bli 364, svårt att uppfatta antal och mängd, svårt att komma ihåg siffror så som telefonnummer och liknande, svårt att skilja på höger och vänster, svårt att läsa kartor, svårt att kolla tidtabeller.

Utredning, test och diagnos

Misstänker man dyskalkyli ska man kontakta elevhälsan eller en specialpedagog för utredning.

Vuxna ska vända sig till vårdcentralen. Där får man en remiss till en logoped för utredning.

Det är väldigt svårt att ställa exakt diagnos, det finns inget bra underlag för utredning. Det forskas helt enkelt för lite i ämnet.

Men en utredning går ofta till så att man får göra tester som visar på förmågan att uppfatta mängd,

antal och klockan. Även hur du löser matematiska problem och lästal. Dock kan problem med lästal ha många andra orsaker.

Hjälpedel

Det är skolans skyldighet att hjälpa elever med dyskalkyli, exempelvis med stödundervisning, miniräknare och lathundar.

För vuxna finns det ingen hjälp att få från samhället, de får hitta strategier för att underlätta för sig.

Bra att veta om Afasi

Afasi är försämrad förmåga att använda språket, orsakad av skada på hjärnan.

Afatiker har svårigheter av olika grad att förstå språk, kunna tala, läsa och/eller skriva (gäller även för teckenspråk). Afasi ser mycket olika ut från patient till patient (beroende på var skadan uppkommit och hur stor den är samt personliga faktorer) men gemensamt är att språkfunktioner är drabbade. Däremot är förståelsen ofta helt normal, trots att man inte kan uttrycka sina tankar i tal och skrift.

Dold funktionsnedsättning

Afasi är en dold funktionsnedsättning. Den kan därför vara svår för omgivningen att förstå om man inte har kunskap om afasi.

Strokedrabbade har inte fått svårt att uttrycka sig genom talet på grund av den vanligen medföljande förlamning av nedre delen av högra ansiktshalvan. De har fått afasi. Dock kan afatikern även ha fått talstörning i samband med stroken, vilket gör att artikulationen kan uppfattas som ansträngd eller oprecis.

Information och stöd

Afatiker och deras anhöriga bör så snart som möjligt efter insjuknandet träffa en logoped för att få information och stöd.

Rehabilitering

I ett senare skede kan man också få språklig rehabilitering hos logopeden. Logopeden undersöker vilka resurser och begränsningar som finns vad gäller patientens förmåga att använda språket.

Även om afasisymptomen kanske aldrig försvinner helt så kan man ofta förbättras. Hur pass återställd man kan bli beror förstås på många olika faktorer, bland annat grad av afasi, hur lång tid som gått sedan skadan och patientens insikt och motivation.

Alternativ kommunikation

Logopeden kan även bedöma personens möjligheter till alternativ kommunikation, till exempel genom kroppsspråk. Logopeden kan hjälpa patienten att träna språk och kommunikation samt lära ut sätt och strategier för kommunikation. Det är också viktigt att närstående får information och råd om hur man kan underlätta samtal med afatiker.

Öbackabrus

TEXT: Stina Palm

KÄLLA: Wikipedia

Kommunikationssvårigheter

Vi behöver språket för att kunna kommunicera med omvärlden. Afatiker blir ofta frustrerade då det är svårt för dem att sätta ord på sina tankar och bilda meningar så att andra förstår. Livet påverkas även för närstående när en familjemedlem får afasi. Det blir svårare att till exempel ta gemensamma beslut när man inte kan resonera med varandra som tidigare. I vissa fall kan svar på en fråga bli tvärtom mot vad man försöker säga.

Paraplybeteckning

Afasi betyder egentligen en total frånvaro av viss språklig funktion, ofta är det lämpligare att använda begreppet dysfasi, som betyder störning av viss språklig funktion. Afasi används dock som ett internationellt samlingsnamn för just störning av viss språklig funktion och inte, som man kan tro, total avsaknad.

TEXT: Stina Palm

SE KARTOR PÅ BAKSIDAN

Som vi skrivit om tidigare ska Franzén-skolan öppna igen, med namnet Ottilia-skolan, hösten 2017. Så Franzéngruppen måste flytta ut inför renovering och öppning och då delas verksamheten.

Media, Textil & Hantverk, förrådet och ansvariga för företagsplatser ska till K-Konsulthuset entréplan, vid Willy's, i samma hus som Samhall (Gånsviksvägen 4).

Service- och utegrupperna samt trägruppen kommer att hålla till i huset Korvetten (nära Erikshjälpen), där även Damascus Restaurang ligger, på Varvsgatan 16.

Loppisen på Franzén är stängd och om vidare information kommer i frågan går vi ut med den då.

Namn efter delning blir en senare fråga.

Roliga jullekar

TEXT: Hanna Löfgren

Blindbock

En deltagare, ”bocken” har en bindel för ögonen och ska försöka fånga de andra deltagarna. Den som blir fångad blir blindbock nästa gång.

Kurragömma

Ordet bygger på det gamla ordet ”kurra” som betyder ”sitta på huk”.

En av deltagare letar efter de andra. När den som letar räknat till 100 ropar hen ”Nu kommer jag!” och börjar letandet. Leken är slut när alla har blivit hittade!

Följa John

En deltagare är ”John” och de andra följer hen runt i rummet.

Om ”John” till exempel går på tå ska de andra göra likadant.

Leken håller på så länge alla tycker att det är roligt!

Simon säger

En deltagare är ”Simon” och säger vad de andra ska göra, till exempel stå på ett ben, men man får bara härma rörelsen om ”Simon” sagt ”Simon säger” först.

De som gör fel får inte vara med nästa gång.

Man håller på tills någon har gjort rätt alla gånger!

Stjärntecken - vetenskap eller påhitt?

TEXT OCH BILD: Stina Palm KÄLLA: Wikipedia, wikibooks.org, <http://www.give2all.org>

Stjärntecken används till horoskop, för att förutspå hur personers närmsta framtid kommer se ut i olika aspekter. Eller att beskriva deras egenskaper och för att para ihop personer. Inget av detta är dock vetenskapligt.

Stjärnbilder

Men stjärntecknen finns på himlen som stjärnbilder och vilken tid på året de olika stjärntecknen tillhör är vetenskapligt, även att de kan variera lite över tid. Vissa tecken varierar oftare än andra. Stjärntecknen följer inte månaderna och åren.

Här har jag försökt förklara stjärntecken ur ett astrologiskt perspektiv.

Traditionellt delas stjärnhimlen in i tolv stjärntecken om vardera 30 grader (360°, grader=ett varv). Det är tolv lika delar av ekliptikan som västerländsk astrologi traditionellt brukar delas in i. Ekliptikan är den tänkta bana på himlen som solen verkar flytta sig utmed under året.

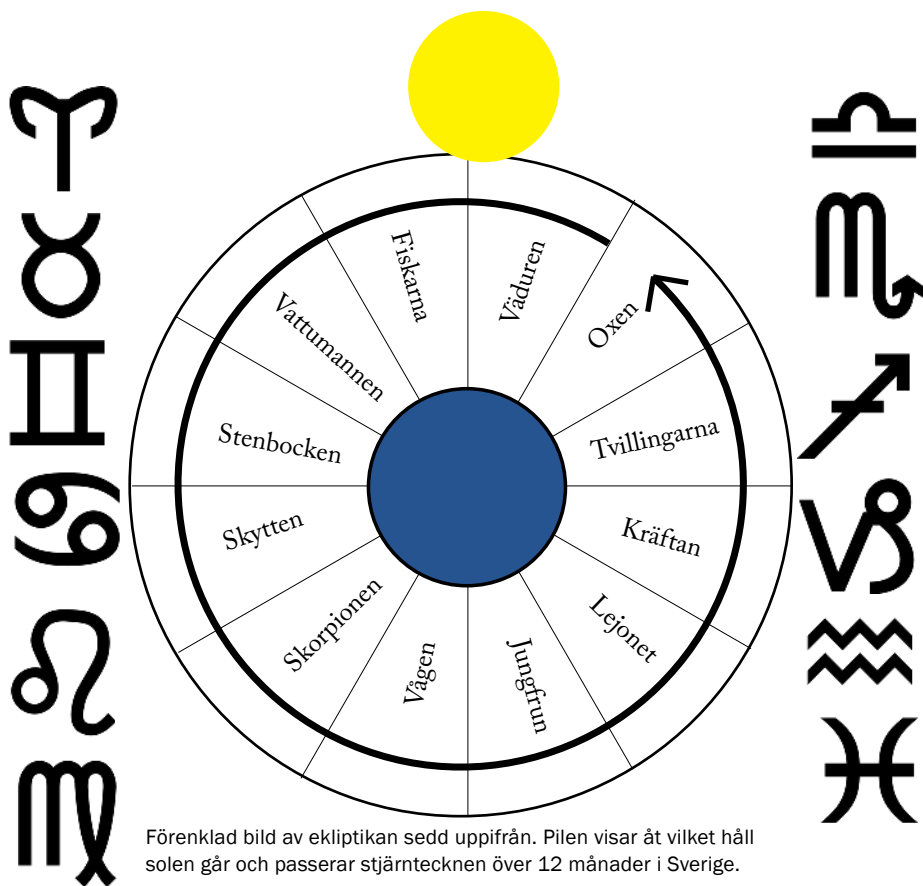
Startpunkten för denna indelning brukar utgå från solens position vid vårdagjämningen, runt 21 mars.

Under året löper solen genom stjärnbilderna Väduren, Oxen, Tvillingarna, Kräftan, Lejonet, Jungfrun, Vågen, Skorpionen, Skytten, Stenbocken, Vattumannen och Fiskarna. Här står

de från vänster till höger eftersom det är brukligt i löpande text och det är också i den ordningen de brukar komma i horoskop. Solen träffar dem i den ordningen och det är det som bestämmer vilken månad stjärntecknen tillhör. Men om man skulle rita upp dem på himlen, så som den ser ut i Norden skulle de komma från höger till vänster.

I Tvillingarnas stjärnbild står solen vid sommarsolståndet, ungefär 21 juni. Den stjärnbilden är alltså högt uppe på norra stjärnhimlen. Tre månader tidigare och tre månader senare har vi Fiskarna vid vårdagjämningen och Jungfrun vid höstdagjämningen. Stjärnbilden Skytten vid vintersolståndet är så djupt nere på södra stjärnhimlen att vi knappt kan se den någonsin här uppe i Norden. Visserligen kan vi se solen mitt i vintern, så i princip kan vi sex månader senare se Skyttens plats, men där nere vid horisonten brukar stjärnorna försvinna i diset. Det är en sak att se den starka solen vid horisonten och en annan sak att se några stjärnor. De som har hittat på djurkretsens namn har inte varit nordbor, så de har haft lättare att se Skyttens stjärnor.

På nästa uppslag finns informationen i bilder.

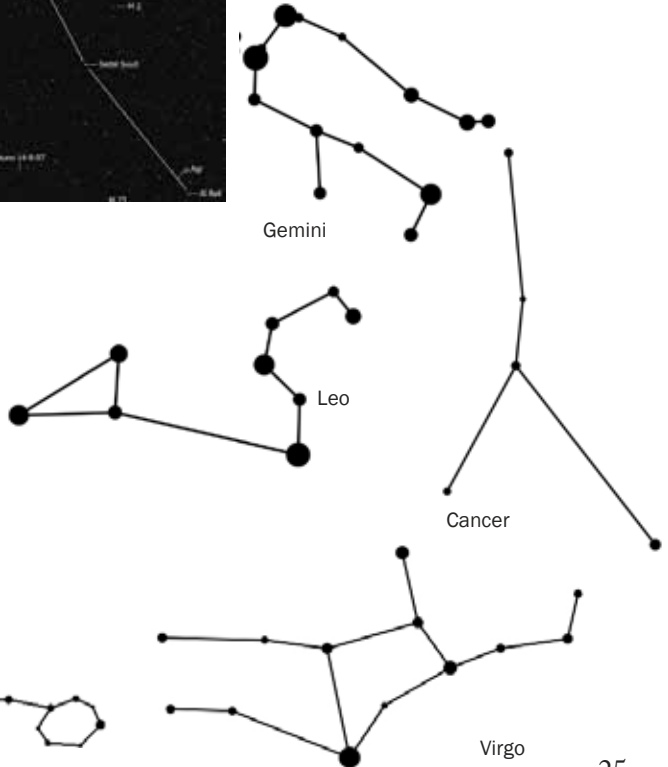
Stjärntecknen har främst fått namn efter de stjärnbilder som i antikens Grekland låg inom respektive segment i zodiaken. De grekiska symbolerna syns här ovan.

Namn	Datum	Latinskt namn	Synlig i Sverige
Väduren	21/3-19/4	Aries	helt
Oxen	20/4-20/5	Taurus	helt
Tvillingarna	21/5-21/6	Gemini	helt
Kräftan	22/6-22/7	Cancer	helt
Lejonet	23/7-22/8	Leo	helt
Jungfrun	23/8-22/9	Virgo	helt
Vågen	23/9-22/10	Libra	helt
Skorpionen	23/10-21/11	Scorpius	norra halvan*
Skytten	22/11- 21/12	Sagittarius	norra halvan*
Stenbocken	22/12-19/1	Capricornus	helt
Vattumannen	20/1-18/2	Aquarius	helt
Fiskarna	19/2-20/3	Pisces	helt

* av stjärnbilden är synlig från Sverige

Öbackabrus

De här fyra stjärnbilderna ligger här
rätt i förhållande till varandra
på stjärnhimlen

Namn: Emelie Hardeljung

Pitkäkangas

Födelseår: 1986

Redaktions

Befattning/arbetsuppgifter: Redaktör m.m., diverse på biblioteket.

Arbetsplats: Franzéngruppen - Media, Hälledals bibliotek.

Mellan vilka år har du arbetat i kommunen? Vet inte. Före 2011 iallafall.

Tidigare arbetsplats(er):
Rosenbäckens pappershantering, som blev Rosenbäcken.

Vad är bra med jobbet? Bra handledare på båda ställena, har börjat trivas bättre på Franzén.

Vad är mindre bra med jobbet? Vet inte.

Favorit-/drömresmål: Vet inte.

Favoriträtt och -dryck: Mycket!

Emlan

Bor: Hälledal

Familj: Mamma, pappa och fyra syskon.

Stjärntecken: Skytten

Fritidsintressen: Läsa, se på film, gå på bio.

Senast sedda film: Miss Peregrines hem för besynnerliga barn.

Senast lästa bok: Tredje *Miss Peregrineboken*, *Själarnas bibliotek* av Ransom Riggs. *Visning pågår* av Sofie Sarenbrant.

Bästa tv-programmet: Supernatural, Dead of summer, Once upon a time, iZombie, The Flash, Vampire Diaries m.fl.

Vad skulle du göra om du var statsminister för en dag? Vet inte.

Vad är bra med Ångermanland? Vet inte.

Vad är mindre bra med Ångermanland? Vet inte.

